

Holtum Å, øvre del – N 76, del 2

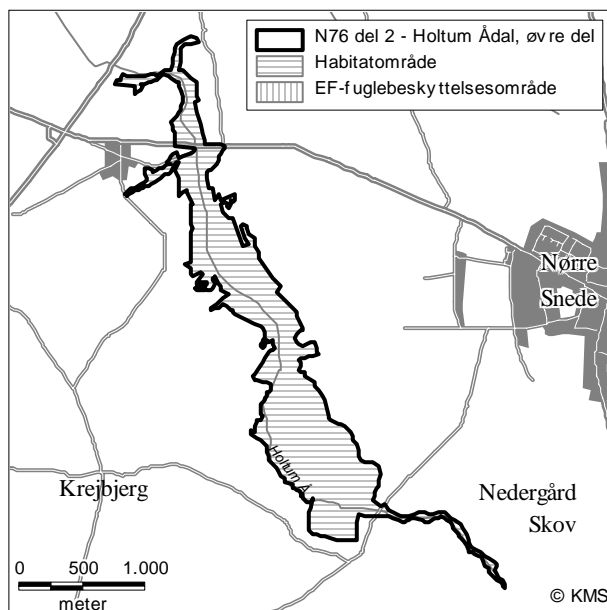
Indholdsfortegnelse

1. Beskrivelse af området.....	2
2. Udpegningsgrundlag	2
3. Foreløbig trusselvurdering	4
4. Modsatrettede interesser.....	10
5. Naturforvaltning og pleje	10
6. Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper.....	11
7. Manglende viden og yderligere Vidensbehov.....	11
8. Bilag	12
9. Kildehenvisning	12

1. Beskrivelse af området

Natura 2000-området Holtum Å er udpeget som et habitatområde (nr. 235) med et samlet areal på 168 ha.

Holtum Å har sit udspring i Nedergård Skov, og løber i en markant ådal mod nordvest. Jordbunden i området er sandet. I ådalsbunden findes enge og rigkær og op ad ådalsskrænterne findes flere græssede overdrev. På strækningen ligger rester af egekrat ved Grætrup Krat. Området er meget varieret og rummer artsrige naturområder. Især overdrevene indeholder en meget artsrig vegetation med forekomst af sjældne svampe- og plantearter. Der findes også et meget varieret dyreliv i form af insekter på overdrevene.

Figur 1 Kort over natura 2000-områdets afgrænsning.

I alt er 81,1 ha omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 fordelt på 7,1 km vandløb, 2 ha sø, 16,3 ha mose, 43,3 ha fersk eng, 1,1 ha hede og 18,4 ha overdrev. Kortmaterialet viser hvilke arealer der pr. 01-02-07 var registreret som § 3-beskyttede. Det skal bemærkes at § 3-registreringen er en vejledende registrering, og at det til enhver tid er de aktuelle forhold som er gældende. Det er den lokale kommune, der har ansvaret for at vedligeholde § 3 registreringen. Desuden er der 57 ha skov og resten består af agerjord, gamle brunkulgrave mm. Der er ingen fredninger i området.

2. Udpegningsgrundlag

Natura 2000-området udpeget er på grundlag af 1 dyreart og 8 naturtyper, hvoraf 2 er prioriterede. I 2004 og 2005 er der foretaget en kortlægning af de terrestriske habitatnaturtyper indenfor habitatområderne (Fredshavn 2004). Oversigter over de udpegede naturtyper og arter fremgår af tabel 2.1 og 2.2. Her er det også angivet hvor data stammer fra. Desuden er der gennem årene indsamlet en del data om beskyttede naturtyper i forbindelse med administrationen af naturbeskyttelsesloven. Oplysningerne om søer og vandløb bygger udelukkende på den viden der

er indsamlet gennem årene via et generelt tilsyn og overvågningen udført regionalt og via det nationale overvågningsprogram. I bilag 3.1 – 3.3 er der vist en oversigt over tilgængelige data for de enkelte naturtyper.

*Tabel 2.1 Oversigt over de naturtyper, der aktuelt udgør grundlaget for udpegningen af habitatområde 235. * Prioriteret naturtype ** Ikke kortlagt naturtype. *** Skov naturtyperne kortlægges af SNS og er ikke inkluderet i denne basisanalyse. Naturtypen er ikke omfattet af NOVANA-programmet. 1) Data stammer fra kortlægningen i 2005. Naturtyperne kan ses i kortmaterialet.*

Nr.	Naturtype	Forekomster	Areal (ha)	Kilde
3150	Næringsrig sø	**	**	**
3260	Vandløb	**	**	**
4030	Tør hede	1	>1	1)
6210	Kalkoverdrev	0	0	1)
6230	*Surt overdrev	7	13,8	1)
7220	Kildevæld	5	1,7	1)
7230	Rigkær	6	19,7 (23)	1)
9190	Stilkeke-krat	***	***	***

Tallet i parentes i tabel 2.1 er arealet opgjort via Gis. Det indikerer en forskel i data mellem Tilda udtræk og optegningen i GIS, som ikke umiddelbart kan forklares. Forekomsten af de enkelte naturtyper kan ses i kortmaterialet.

Af de 8 terrestriske naturtyper der findes på udpegningsgrundlaget er de 4 ved amtets kortlægning i 2005. Kalkoverdrev er ikke fundet ved kortlægningen og det skyldes, at overdrevet, som tidligere var kalkoverdrev, inden for de senere år har ændret karakter, så det ikke længere kan karakteriseres som kalkoverdrev. Herudover er der fundet 2 andre terrestriske naturtyper som pt. ikke er på udpegningsgrundlaget. De kan ses i tabel 6.1. I det følgende materiale er det de kortlagte naturtyper der er lavet analyser på.

Tabel 2.2 Arter som aktuelt udgør udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 235. 1) Data stammer fra amtets fast udlagte målestationer, strækningerne mellem stationerne er ikke undersøgt. De potentielle levesteder kan ses i kortmaterialet.

Nr.	Art	Forekomst	Kilde
1096	bæklampret	3	1)

På kortmaterialet er forekomsten af bæklampret vist. Ud fra de registrerede forekomster vurderes det, at Holtum Å på hele strækningen i habitatområdet er potentiel levested for bæklampret. Fundene er gjort på de faste målestationer, amtet har udlagt, mens strækningerne mellem stationerne ikke er undersøgt for arten.

I tabel 2.3 ses oplysninger om særlige ynglefugle som ifølge DOF-basen er observeret i området. De er ikke på udpegningsgrundlaget for området og der er ikke noget kortmateriale som viser hvor de er observeret.

Tabel 2.3. Oplysninger om særlige ynglefugle på lokaliteten, baseret på oplysninger fra DOF-basen.

Art	Årstal	Ynglepar
Hvepsevåge	2005	1
Rødrygget Tornskade	2005	2

3. Foreløbig trusselsvurdering

I direktiverne er der krav om at fastholde eller genoprette 'gunstig bevaringsstatus' for de arter og naturtyper, som områderne er udpeget af hensyn til. For at en naturtype eller art kan siges at have gunstig bevaringsstatus skal en række kriterier være opfyldt.

På baggrund af de tilgængelige data om naturtyper (se bilag 3.1-3.4) og arters forekomster (se kort) er der foretaget en foreløbig vurdering af truslerne mod arterne og naturtyperne i N76, del 2. Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden. De største trusler er gennemgået i de følgende afsnit.

3.1. Beskrivelse af naturtilstanden i de terrestriske naturtyper

I forbindelse med kortlægningen af de 18 terrestriske, lysåbne habitattyper (Fredshavn 2004) er der foretaget en registrering af udbredelsen af en række naturtype-karakteristiske strukturer. Disse strukturer er delt op i negative og positive strukturer. De positive strukturer er til stede i veludviklede og typiske forekomster af naturtypen under mere eller mindre upåvirkede forhold. Tilsvarende vidner de negative strukturer om en stærkt påvirket naturtype. I felten er strukturerens samlede omfang registreret på en tretrins skala: udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I).

Tabel 3.1 giver en oversigt over de enkelte naturtypers fordeling i forhold til deres indhold af positive og negative strukturer. Mørkegrøn farve viser veludviklede naturtyper, som tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler, mens mørkerød farve viser dårligt udviklede naturtyper, der antagelig påvirkes kraftigt af en eller flere trusler.

Tabel 3.1 Procentvis fordeling af negative og positive strukturer i de polygoner, hvor de enkelte naturtyper er registreret. For både negative og positive strukturer er angivet om strukturerne samlet set er udbredte (U), spredte (S) eller ikke tilstede (I). Strukturerne er beskrevet i Fredshavn (2004).

Surt overdrev (6230)				Kildevæld (7220)			
Strukturer	Negative			Strukturer	Negative		
Positive	I	S	U	Positive	I	S	U
U	37	48	0	U	81	13	0
S	5	0	0	S	0	6	0
I	10	0	0	I	0	0	0
13,8 ha				1,7 ha			

Rigkær (7230)				Tidvis våd eng (6410)			
Strukturer	Negative			Strukturer	Negative		
Positive	I	S	U	Positive	I	S	U
U	62	37	1	U	0	0	0
S	0	0	0	S	60	40	0
I	0	0	0	I	0	0	0
19,7 ha				13,1 ha			

Tabel 3.1 viser at langt de fleste naturtyper tilsyneladende har veludviklede naturtyper uden at være nævneværdigt truede. Dette skal ses i lyset af at kortlægningen af naturtyperne er præget af nogen subjektivitet da naturtyperne skal tolkes bredt. Grænsen for naturtypen kan være svær at sætte, hvis området er præget af tilgroning eller påvirkning fra sprøjteskader og eutrofiering. I mange tilfælde er de mest påvirkede områder formentlig ikke taget med i kortlægningen af naturtyperne. Det betyder at oversigten i tabel 3.1 kommer til at vise en bedre tilstand end den der observeres i virkeligheden.

Kalkoverdrev (6210): Som det fremgår af tabel 2.1 har vi ikke fundet 6210 i området, trods det at typen er på udpegningsgrundlag. Det skyldes, at overdrevet, hvor der frem til 1999 forekom Hvid Sækspore, ikke længere ser ud til at rumme arten. Arealet har ændret karakter, hvor også følgearter som Guld-Blomme og Lyng-Vikke er forsvundet. Der er derfor ringe håb om, at arten stadig vokser i H235. Eutrofieringstruslen (se punkt 3.1.1) fra atmosfærisk kvælstof kan allerede have haft ødelæggende effekt på arealet.

Surt overdrev (6230): 90 % af arealerne har overvægt af positive strukturer og ret lille indslag af negative strukturer. 37 % må endda betegnes som arealer med meget veludviklede strukturer for naturtypen med meget få trusler på arealerne. De resterende 10 % af arealet ligger i mellemkategorien med forekomst af både positive og negative naturtypekarakteristiske strukturer.

Overdrevsarealerne har for 48 % vedkommende en græs- og urtevegetation på under 15 cm på 30-75 % af arealet, mens 52 % af arealer har en græs/urtevegetation under 15 cm på 75-100 % af arealet. Der er tale om meget næringsfattige samfund, så selv flere års ophør af afgræsning medfører ikke højt urte/græsdække. Arealerne tåler ikke højt græsningstryk. Eutrofieringen fra atmosfærisk kvælstof er dog en iøjnefaldende trussel for områdets fine tilstand. Der er en tendens til at nogle af arealerne er udsat for overgræsning. Kun på 4 % af arealerne er der et indslag af dværgbuske.

Der forekommer vedplanter på størstedelen af arealerne, og på ca. halvdelen er vedplantedækningen ret kraftig, idet vedplantedækket er på 25-50 %.

Der er kun græsning på 14 % af arealet. Trods den høje andel af lav vegetation, er der behov for pleje på store dele af overdrevsarealet. Der er kun 14 % af overdrevsarealet, der ikke har behov for pleje. 33 % af arealet har behov for en mindre indsats, mens 49 % har behov for en betydelig plejeindsats over flere år. Endelig har 4 % behov for en meget omfattende og langvarig plejeindsats.

Ellenberg-værdierne viser, at lokaliteterne har værdier, der ligger mellem 3,3 og 4,2. Ellenberg-værdierne indicerer, at der er tale om forholdsvis kvælstof-fattige lokaliteter.

For overdrevenes vedkommende er middelantal arter pr. 5 meter cirkel på 27,3 +/- 4,3 mens det maksimale antal arter der er fundet i en cirkel er på 32 arter. Der er fundet 5 karakteristiske arter for naturtypen: Fåre-Svingel, Lyng-Snerre, Læge-Ærenpris, Katteskæg og Kantet Perikon.

Der er registreret betydelige mængder af den invasive art gyvel på ca. halvdelen af arealet, hvor den udgør 25-50 % af plantedækket. Yderligere data om naturtypen kan ses i bilag 3.1.

Kildevæld (7220): Antallet af kilder i tabel 2.1 viser 5 kilder (5 cirkler), men i alt er der registreret 13 kildeområder.

Ud fra de naturtypekarakteristiske strukturer fremgår det, at 81 % af arealet med kilder er veludviklede for naturtypen, og kilderne er tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler. Kun på 6 % af naturtypen er der fundet enkelte negative strukturer.

Græs- og urtevegetation under 15 cm er på mellem 10 og 75 % på arealerne. Der er forholdsvis høj vegetation i 87 % af kilderne, idet vegetationen mellem 15 og 50 cm udgør mellem 30 og 75 % på disse arealer. Der er dog en forholdsvis lav dækning af planter højere end 50 cm. Nogle af kildeområderne ligger inden for græsningsarealer og har en god tilstand, mens andre ligger på nu opgivne græsningsarealer, hvor græsning bør genoptages for at holde kildeområderne i en god tilstand.

Vedplantedækningen er lav i området, idet der på 75 % af arealerne ikke er vedplanter, og på de 25 %, hvor der forekommer vedplanter, udgør de kun mellem 1 og 10 %. Der er ingen invasive arter fundet i kilderne.

Kun i 29 % af kilderne forekommer der ikke tegn på afvanding i form af grøfter eller lign. På de øvrige 71 % af arealet, er der tegn på afvanding, men det har ikke medført tydelige vegetationsændringer.

Det kan konstateres, at der er afgræsning/høslet på 94 % af arealet med kilder. Det bekræfter, at arealerne er i en forholdsvis god plejemæssig stand. Der mangler således kun græsning/høslet på 6 % af arealet. Tallene dækker dog over, at de arealmæssigt store kildeområder er velgræssede, mens en del små kildevæld ikke længere græsses.

Der ikke behov for pleje på 10 % af naturtypen 7220, mens hele 79 % har behov for mindre pleje over en kortere årrække. En enkelt lokalitet har stort akut behov for pleje.

Ellenberg-værdierne viser, at alle lokaliteter har værdier på 4,3-4,6. Der er således registreret arter, som er typiske for både næringsfattige arealer, og for arealer med middel kvælstofindhold.

For naturtypens vedkommende er middelantal arter pr. 5 meter cirkel på 23,6 +/- 3,4 mens det maksimale antal arter der er fundet i en cirkel er på 27 arter. Der er ikke registreret arter (kategori 1 arter), der er karakteristiske for naturtypen, kilder og væld, i habitatområde 235. Yderligere data om naturtypen kan ses i bilag 3.2.

Rigkær (7230): Stort set alle arealer har en overvægt af positive naturtypekarakteristiske strukturer, og på 62 % af arealerne må disse strukturer betegnes som veludviklede for naturtypen, der tilsyneladende ikke er udsat for nogen nævneværdige trusler.

På 57 % af arealerne er vegetationen på mellem 75 og 100 % af arealet med lav vegetation under 15 cm. Græs og urtevegetation over 50 cm udgør under 30 % på alle arealer, men urtevegetation mellem 15 og 50 cm udgør mellem 10 og 75 %. Der er således tale om arealer, som virker til at være i god plejetilstand med tendens til overgræsning på enkelte arealer.

Der forekommer vedplanter på alle de registrerede arealer. På 7 % af arealet udgør vedplantedækket over 10 %. Der forekommer kun invasive arter på 6 % af arealet, og med en lav dækning på 1-10 %. Der er tale om indvandret rødgran på ét rigkær i helt ubetydeligt omfang.

På 65 % af arealerne er der ingen tegn på afvanding af arealerne. På de resterende 35 % er der tegn på afvanding i form af grøfter eller lignende, men der er ikke fundet tydelige ændringer i vegetationen betinget af denne afvanding.

Der er græsning på 35 % af arealer, mens der mangler græsning på 65 % af arealet.

Der er behov for pleje af alle rigkærene i H235. Størstedelen af arealet (92 %) har behov for en mindre plejeindsats over en kort årrække, mens tre mindre lokaliteter har behov for en større plejeindsats.

For rigkærenes vedkommende er middelantal arter pr. 5 meter cirkel på 25,8 +/- 4,3 mens det maksimale antal arter der er fundet i en cirkel er på 34 arter. Der er fundet fire naturtypekarakteristiske arter i rigkærene: Næb-Star, Almindelig Star, Top-Star og Hare-Sstar.

Af andre arter, som er fundet i rigkærene kan nævnes Loppe-Star, Maj-Gøgeurt og Plettet Gøgeurt samt meget veludviklede mossamfund. Yderligere data om naturtypen kan ses i bilag 3.3.

Tidvis våd eng (6410): På det ene areal er der en overvægt af positive naturtypekarakteristiske strukturer uden dog at være et veludviklet areal for naturtypen, mens de andre arealer ligger i mellemkategorien med både negative og positive strukturer.

Der er middelhøj vegetation på de tre arealer, da der på hele arealet er mellem 30 og 100 % dækning af planter på 15- 50 cm højde. Høje græsser og urter på over 50 cm udgør vegetationen på mellem 5-30 % af arealet.

Der forekommer vedplanter på det ene areal med en dækning på 1-10 %. Der forekommer ingen invasive arter på arealerne.

På det ene areal er der ingen tegn på afvanding, mens der er på de andre arealer er tegn på afvanding i form af grøfter eller lignende. Afvandingen har dog ikke ført til tydelige ændringer i vegetationen.

Der mangler græsning på det ene areal, mens det andet areal græsses. Det tredje areal består af flere indhegninger, hvoraf nogle ikke afgræsses længere. Der er ingen plejebenhov på det ene areal, mens der på de andre er behov for en betydelig indsats i en længere årrække.

Ellenberg-værdierne viser, at den ene lokalitet har en værdi på 3,6, mens en har en værdi på 5,6. Den ene lokalitet er således forholdsvis næringsfattig, mens den anden lokalitet må betegnes som mere næringspåvirket.

For naturtypens vedkommende er middelantal arter pr. 5 meter cirkel på 10,5 +/- 2,1 mens det maksimale antal arter, der er fundet i en cirkel, er på 12 arter. Der er således et forholdsvis lavt artsantal på de to lokaliteter. Der er fundet 3 karakteristiske arter for naturtypen: Sump-Kællingetand, Knop-Siv, Blåtop og Eng-Viol. Yderligere data om naturtypen kan ses i bilag 3.4.

3.1.1. Eutrofiering

Terrestriske naturtyper

Det vurderes, at alle de registrerede naturområder enten er eller kan være negativt påvirket af luftbåren kvælstof. Den høje ende af tålegrænseintervallerne for kvælstofpåvirkning er således overskredet for hele arealet med sure overdrev (6230), som har en tålegrænse mellem 10-20 kg N/ha/år og for 65-69 % af rigkærene (7230), kilderne (7220) og de tidvis våde enge (6410), som har en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år.

Den lave ende af tålegrænseintervallerne anvendes normalt for artsrige naturområder med indhold af kvælstoffølsomme arter, heriblandt mosser og laver. Dette er kendetegnende for flere af forekomsterne i habitatområdet. Den lave ende af tålegrænseintervallerne er overskredet for alle de registrerede naturarealer. Yderligere data om eutrofiering kan ses i bilag 4.1.

3.1.2. Tilgroning

Terrestriske naturtyper

Tilgroning kan vurderes ud fra områdernes udnyttelse til græsning / høslet, vegetationens højde, dækningsgraden af vedplanter og forekomst af negative strukturer, der har relation til tilgroningen. I bilag 4.2 er der lavet en sammenstilling af tilgroning som en trussel.

Det vurderes ud fra vegetationshøjden at der på 50 % af overdrevene og godt 40 % af rigkærene er i en rimelig plejetilstand, hvor der på enkelte arealer er ret intensiv græsning. Især på overdrevsarealerne ser der ud til at forekomme arealer, der virker overgræssede. Vegetationshøjden på kilderne indikerer, at de fleste af kilderne er i en god plejetilstand uden for intensiv græsning, men også små kilder uden græsning. Det ene areal med tidvis våd eng er forholdsvis velplejet, mens et andet areal er under tilgroning. Her er græsning svær at opretholde, da der er tale om et lille isoleret og meget smalt areal med meget dårlige adgangsforhold.

På godt 50 % af overdrevsarealerne er der problemer med tilgroning med vedplanter. Her udgør vedplantedækket mellem 25 og 50 %. På størstedelen af rigkærsarealerne forekommer der vedplanter, men med forholdsvis lav dækning mellem 1-10 %. Forekomsten af vedplanter – især pil - vil imidlertid kunne brede sig hurtigt, hvis græsning/høslet på arealerne ophører.

Der mangler græsning på størstedelen af de sure overdrev, på det ene af arealerne med tidvis våd eng og på 2/3 af rigkærsarealerne. Det vurderes, at der er et plejebæhov på 85 % af overdrevene, og at over halvdelen af arealerne har brug for en betydelig plejeindsats. Der er brug for en mindre plejeindsats i kortere årrække for størstedelen af kilderne og rigkærene.

Manglende græsning kan blive et problem i fremtiden, så både tørre og våde naturtyper trues.

Yderligere data om tilgroning kan ses i bilag 4.2.

3.1.3. Hydrologi

Terrestriske naturtyper

I bilag 4.3 er der lavet en sammenstilling af resultaterne for ændring af hydrologien som en trussel mod habitatnaturtyperne. Det fremgår, på 30-65 % af de våde naturtyper er der tegn på afvanding i form af grøfter eller lignende. Der er imidlertid ikke konstateret så kraftig afvanding af arealerne, at det har medført tydelige vegetationsændringer. Der er fundet hydrologisk positive strukturer på flere arealer i form af trykvand i terrænniveau og tegn på hyppige oversvømmelser. Yderligere data om hydrologi kan ses i bilag 4.3.

3.1.4. Invasive arter

Terrestriske naturtyper

I bilag 4.4. er der angivet hvilke invasive arter, der er fundet i habitatområdet.

Det fremgår heraf, at der kun er problemer med den invasive art gyvel på overdrevsarealerne (6230), mens der ingen problemer er med invasive arter på de våde naturtyper.

For fuldstændighedens skyld er vist amtets øvrige registreringer af invasive arter i habitatområdet. Den markerede bestand er bjørneklo er en forekomst med over 100 individer, som kan udgøre en potentiel spredningskilde i området. Der er flere bevoksninger i områder lige uden for H235, som også kan udgøre en spredningskilde. Bestanden er dog i øjeblikket begrænset til

brunkulsgravene, hvor der ikke er afløb fra til H235's vådområder, men dyrespredning af frø er en risiko. Yderligere data om Invasive arter kan ses i bilag 4.4.

3.1.5. Arealmæssige ændringer

Antallet af plante- og dyrearter på en lokalitet alt andet lige afhænger af lokalitetens størrelse, således at et større areal kan oppebære et større artsantal. Store arealer kan desuden typisk indeholde større bestande af de enkelte arter end små lokaliteter, hvilket til dels kan skyldes, at der på store arealer er en større variation i habitatkvaliteten.

Reduktion af en naturtypes areal vil derfor betyde, at der først sker en reduktion af bestandsstørrelserne af de enkelte arter, hvorefter nogle af bestandene forsvinder, og endelig vil de enkelte arter begynde at uddø.

Det reducerede naturareal kombineret med forringede levevilkår i mange af de resterende naturområder har bevirket, at de forskellige plante- og dyrearter i stadig stigende grad får opsplittet deres bestande i mindre og isolerede delbestande. Sådanne små isolerede bestande er betydelig mere udsatte for at uddø end store sammenhængende bestande pga. indavl og tilfældige katastrofer. Når arterne er forsvundet fra sådanne isolerede lokaliteter, vil det ofte være vanskeligt for nye bestande at sprede sig dertil, netop fordi lokaliteterne er isolerede.

Det vurderes, at der er et ret lille potentiale for udbredelse af naturtyperne surt overdrev (6230) tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230). Samlet set vurderes det, at disse naturtyper kan udvides med i størrelsesordenen 14 ha. Desuden kan det overvejes, om der kan genskabes nogle af de lysåbne fugtige naturtyper på de 16 ha, der er registreret som mose.

3.2. Beskrivelse af naturtilstanden i de akvatiske naturtyper

3.2.1. Søer (3140 og 3150)

I det følgende er beskrevet en række mindre søer i Holtum Ådal. Søerne henføres til at være henholdsvis 3140 og 3150. Der er fortrinsvis tale om søer i et gammelt brunkulsområde. I bilaget er desuden vist en række mindre søer, som amtet ingen viden har om. De er medtaget for fuldstændighedens skyld.

Der ligger i alt 20 søer i området. Heraf er to tidligere vandløbsstrækninger og en består af resterne af dammene i et nedlagt dambrug. De 3 små vandhuller, med forekomst af Kransålalger (3140) er 3 søer, der er nygravede. Der foreligger kun oplysninger for 7 af søerne:

1. Næringsrig sø i Krejbjerg Plantage sydøst, 3150

Brunkulssø omgivet af stejle skrænter. Der vokser tagrør i søen. Problemer med andehold. Ingen registreringer af undervands- og flydebladsplanter. Registrering fra 1980.

2. Næringsrig sø 400 meter syd for Ørnhøj, 3150

Mindre vandhul tilgroet med pil og med stejle skrænter. Brunkulssø. Af arter er der i og ved søen bl.a. registreret: Almindelig Blærerod (pletvis dominerende), Almindelig Sumpstrå, Bredbladet Dunhammer, Enkel Pindsvineknap, Kors-Andemad, Smalbladet Kæruld og Svømmende Vandaks. Registrering fra 1980.

3. Næringsrig sø i Krejbjerg Plantage, 3150

Skovsø. Af arter er der i og ved søen bl.a. registreret: Bredbladet Dunhammer, Næb-Star, Smalbladet Kæruld, Kransnålalger og Svømmende Vandaks. Registrering fra 1980.

4. Næringsrig sø på overdrev i Krejbjerg Plantage sydvest

Sø, som ligger på græsset overdrev. Af arter er der i og ved søen bl.a. registreret: Almindelig Star, Almindelig Sumpstrå, Bredbladet Dunhammer, Dynd-Padderok, Kors-Andemad, Næb-Star, Smalbladet Kæruld, Svømmende Vandaks, Kransnålalger. Registrering fra 1980.

5. Vandhuller med Kransnålealger, 3140

Der ligger 3 små nygravede søer i eng ned mod Holtum Å. I søerne er etableret en bestand af kransnålalger.

Vejle Amt har ikke undersøgt søerne i H235, og kan derfor ikke på dette datagrundlag vurdere truslerne og udpegningsgrundlaget.

I vandrammedirektivets basisanalyse I og II er der foretaget en konkret vurdering af søer > 5 ha. eller specifikt målsatte i henhold til regionplanen, hvilket betyder at de øvrige søer ikke er vurderet særskilt. Det er således ikke muligt at sammenstille de mindre søer beliggende i H235 med vandrammedirektivets basisanalyse. Der bør derfor indsamles mere viden om søerne.

3.2.2. Vandløb (3260)

Holtum Å er i habitatområdet 6,2 km lang. Over hele denne strækning er vandløbet B1 målsat, bortset fra de nederste 400 meter, der er B2 målsat. Visse steder er der gode fysiske forhold med stenet og gruset bund. Men generelt er der store problemer med sand og sandvandring. Vandkvaliteten er god og faunaklassen er bedømt til 4, 5 og 6. Vandløbsregistreringer kan ses i bilag 2.

3.3. Beskrivelse af Arter

Både Bækklampretten og den Finnestribede Ferskvandsulk findes udbredt i vandløbet.

Rødlistede arter: Finnestribet Ferskvandsulk, Gullistede arter: Bækklampret er vist i kortmaterialet.

4. Modsatrettede interesser

Af modsatrettede interesser i området kan nævnes problematikken med afvejning af om man ønsker tilvoksningsmoser med pil eller lysåbne eng- og rigkærsarealer. Da de lysåbne naturtyper er beskrevet i habitatdirektivet vil det være naturligt at prioritere at områder som er eller har været græsset fortsat skal være græssede. Dog bør gamle pilekrat med lang kontinuitet, bevares som pilekrat.

5. Naturforvaltning og pleje

5.1.1. Tidligere plejeindgreb

Der er ikke kendskab til tidligere plejeindgreb i området.

5.1.2. Nuværende plejeindgreb

Der er indgået 10 MVJ-aftaler i området. 4 af disse er 20 årige aftaler om afgræsning eller høslæt. De resterende 6 aftaler er 5 årige aftaler om afgræsning og/eller høslæt. I to af disse er der aftale om rydning. Alle 10 aftaler forudsætter, at der ikke tilføres kvælstofgødning.

På kortmaterialet er vist de arealer, hvor det er vurderet vigtigst at få afgræsset af hensyn til særlige naturværdier i området. Status for det ene af disse arealer er, at det ikke afgræsses på trods af, at der er en eksisterende 20 årig MVJ-aftale på arealet.

En række andre arealer uden afgræsning burde inkluderes i ordningen. I kortmaterialet kan det ses hvilke områder der er tegnet MVJ-aftaler på.

6. Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper

6.1. Terrestriske naturtyper

Ud over de naturtyper der er på udpegningsgrundlaget, er der ved Amtets kortlægning i 2005 fundet to habitatnaturtyper, som kan ses i tabel 6.1. Det bør overvejes at medtage disse naturtyper på udpegningsgrundlaget til habitatområde 235.

*Tabel 6.1. Naturtyper som er kortlagt i habitatområdet nr. 235, men som ikke på nuværende tidspunkt er på udpegningsgrundlaget. *Prioriteret naturtype. 1) Data stammer fra NOVANA kortlægning (2004-05). Naturtyperne kan ses i kortmaterialet.*

Nr.	Naturtype	Forekomster	Areal (ha)	Kilde
3140	Kransnålalge-sø	3	0,03	1)
6410	Tidvis våd eng	2 (3)	13,1 (22,3)	1)

Der er registreret forekomst af kransnålalger som pionerarter i 3 nygravede søer på arealer tæt ved Holtum Å. Søerne må derfor betegnes som 3140. Forekomsten af kransnålalge-sø og tidvis våd eng er vist i kortmaterialet. Tallet i parentes er arealet og antallet opgjort via GIS. Det indikerer en forskel i data mellem Tilda udtræk og optegningen i GIS, som ikke umiddelbart kan forklares.

6.2. Arter

Der er registreret hvepsevåge 1 gang i området og Rødrygget Tornskade 2 gange i området. Begge arter er registreret i DOF-basen som ynglefugle i 2005 og er opstillet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1. Forekomsten af det ynglende hvepsevågepar vurderes som værende en væsentlig forekomst som vil skulle vurderes i forbindelse med en kommende revision af udpegningsgrundlagene.

7. Manglende viden og yderligere Vidensbehov

Der mangler viden om småsøerne i området.

8. Bilag

Kort over naturtyper og arters levesteder kan ses i kortmaterialet.

9. Kildehenvisning

Databaser:

AND'en - Amternes NaturDatabase

TILDA – database for TILstandsværdien af DANske naturtyper

WINBIO – database over vandløbsbiologiske data – smådyr og fisk

WINRAMBI – database over marin bundfauna

AQUABASEN – database over marine makrofyter

ALGESYS – database over marin plankton

Dansk Ornitologisk Forenings DOF-base

Datakilder i GIS:

Vejle Amts § 3-tabeller, der omfatter beskyttede heder, søer, moser, strandenge, overdrev, ferske enge og vandløb. (Naturtyp.tab, NATVANDL.tab)

Vejle Amts artdata-tabel over levesteder for rødlistede, gullistede, sjældne, fredede eller på anden måde karakteristiske eller særegne plante-, dyre- og svampearter. (artdata.tab)

Vejle Amts fattigkærestabel (fattigkaer.tab)

Egekrat-tabel fra SNS (egekrat.tab)

Vejle Amts tabeller over uønskede arter

 Kæmpe-bjørneklo (bjorneklo.tab)

 Kæmpe-balsamin (balsamin.tab)

 Japansk og kæmpe-pileurt (pileurt.tab)

Vejle Amts tabel over gældende MVJ-ordninger (mvj-aftaler.tab)

Vejle Amts tabel over fredninger (fredning.tab)

Vejle Amts tabel over status på afgræsning af arealer med særlige naturværdier (graesland_2006.tab)

Odderdata fra DMU (Odder.tab)

Tabel med Conterras beregninger af kvælstofdepositionen på de enkelte naturområder i habitatomtåderne (vejlenaturdepon.tab)

Elektroniske datakilder

EntoConsult, 2003: Insekter på overdrev i Vejle Amt 2003.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2000: Naturtyper og arter omfattet af habitatdirektivet. Faglig rapport nr. 350.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2003: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus" Faglig Rapport fra DMU, nr. 457.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2006: Data om træk- og ynglefugle samt odder til brug for basisanalysen.

Skov- og Naturstyrelsen, 1996: EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Kort og områdebeskrivelser, status 1995.

Skov- og Naturstyrelsen, 2000: Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000 netværk.

Vejle Amt, 1999: Natur i Vejle Amt. En plan for mere og bedre natur.

Vejle Amt, 1999: Miljøtilstanden i mindre søer i Vejle Amt (Gedved, Horsens, Nørre Snede, Hedensted, Juelsminde, og Fredericia Kommuner.)

Vejle Amt, 2000: Miljøtilstanden i mindre søer i Vejle Amt 2000 (Brædstrup, Tørring-Uldum, Jelling, Vejle, Kolding, Vamdrup og Lunderskov kommuner).

Vejle Amt, 2000: Overvågning af EF-habitatområdernes naturindhold i Vejle amt. Prioriterede naturtyper, forekomst af bilag II-arter, samt oplysninger om foreliggende oplysninger om samtlige arter under habitatdirektivet (tilsendt DMU, januar 2000).

Vejle Amt, 2002: Undersøgelse af heder i Vejle Amt

Vejle Amt, 2002: Undersøgelse af strandenge i Vejle Amt

Vejle Amt, 2002: Undersøgelse af udvalgte, værdifulde overdrev i Vejle Amt

Vejle Amt, 2004: Rødlistede planter i Vejle Amt 2003.

Vejle Amt, 2005: Miljøtilstanden i mindre søer i Vejle Amt 2003 (Egtved og Give kommuner)

Datakilder på papir

Danmarks Miljøundersøgelser, 1996: Naturovervågning højmoser 1995. Arbejdsrapport nr. 15.

Danmarks Miljøundersøgelser, 2005: Atmosfærisk deposition 2004. Faglig rapport nr. 555.

Ellenberg, H. et al., 1991: Zeigerwerten von Pflanzen in Mitteleuropa. Scripta Geobotanica vol.18:1-248.

Feltbotanisk Klub, 1985-1989: Hede og overdrev – en feltbotanisk statusundersøgelse. Feltskemaer.

Fredningsstyrelsen, 1886: Foreløbig oversigt over botaniske lokaliteter. 5. Vejle Amt.

Fredshavn (2004). Teknisk anvisning til kortlægning af terrestriske naturtyper.

Skov- og Naturstyrelsen, 1996: Danish Report 1996 on the Ramsar Convention Denmark and Greenland.

Skov- og Naturstyrelsen, 2003: Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug. Udgivet af Miljøministeriet.

Skov- og Naturstyrelsen, 2005: Opdatering af Ammoniakmanualen. Brev til amterne af 15. december.

Stoltze, Michael, 1996: Danske dagsommerfugle. Gyldendal.

Litteraturliste Holtum Ådal, øvre del

Digitale kilder

Vejle Amt, 1989-2005: Overvågning af hvid sækspore på overdrev ved Nørre Snede. Årlig rapport sendt til DMU.

Vejle Amt, 1999: Natur i Nørre Snede Kommune: En plan for mere og bedre natur.

Kilder på papir

Vejle Amt, 1997: Vandløbene i Nørre Snede Kommune 1996.